

אוסויגו, הנמל החפשי של-

(Oswego Free Port). 'נמל חופשי', כביכול, לפליטים בארצות-הברית, שהוקם על-פי הצעת הוועד לענייני פליטים. הרעיון, שגובש על-פי דגם נמלים חופשיים ממכס, אמור היה להביא פליטים, שסכנה נשקפה להם באירופה, למקומות מיקלט בארצות-הברית. הם היו אמורים לשהות שם בלי מעמד משפטי עד תום המלחמה ואז 'להישלח חזרה' לארצות מוצאם. את הרעיון של נמל חופשי הציעו לראשונה קבוצת ברגסון וה'קונגרס היהודי העולמי', וכהצעה רשמית העלה אותו בפברואר 1946 ג'ון פלה, מנהל הוועד לענייני פליטים. אישים חשובים רבים במשרד החוץ ובמשרד המלחמה התנגדו לרעיון. הצעת חוק שהובאה בקונגרס להקים נמלים חופשיים נפלה בוועדות.

באמצע מערכת הבחירות לכהונה רביעית ב-1944, הכריז הנשיא פרנקלין ד. רוזולט על תוכניתו להקים נמל חופשי בפורט אונטריו (Fort Ontario) בא' שבמדינת ניו-יורק. הכרזתו לא ציינה שינויים מרחיקי לכת כלשהם במדיניותו בשאלת הפליטים. הנמל החופשי של א' היה צעד סמלי בלבד. רוזולט הבהיר שהנמל ישמש ל-1,000 פליטים בלבד, והם יוחזרו לאירופה עם תום מעשי האיבה. הנשיא גם הורה לעוזריו לוודא שקבוצת הפליטים לא תהיה מורכבת אך ורק מיהודים. למעשה הגיעו הפליטים שהובאו לא' לא מאזורים כבושים בידי הנאצים, אלא דווקא מאזורים משוחררים, ולכן לא נשקפה להם מיד סכנת מוות.

עם התיישבותם במקומות המיקלט, לא הורשו הפליטים לעבוד בעיר או לעזוב את המחנה. מתח רב נוצר בקרבם. בתום המלחמה נעשה ניסיון, בתמיכת הקונגרס ואישים חשובים בממשל, לשולחם חזרה לאירופה. ואולם, כוחות אחרים גברו ולפליטים שהיו בפורט אונטריו הותר להישאר בארצות-הברית.